

Raadscommissie Bestuur en Middelen	
Portefeuillehouder: Pieter Kos	Van team: Team Financiën Adviseur: Patricia van Leerdam E-mail: p.van.leerdam@denhelder.nl
Classificatie: Openbaar	Kenmerk: 2022-041030 Begrotingswijziging: Ja
Onderwerp:	Voorstel tot het vaststellen van de Programmabegroting 2023, investeringen 2023 en meerjarenraming 2024-2026

Publiekssamenvatting:

Voor u ligt de Programmabegroting 2023-2026 van de gemeente Den Helder. Vanwege de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022 en het daarop volgende proces van het vormen van een nieuwe coalitie, was de Kadernota 2023 beleidsarm. Dit betekent dat geen nieuwe ruimtevragers zijn meegenomen. Wel zijn onontkoombare uitgaven (kosten door bijvoorbeeld nieuwe regelingen) en noodzakelijke uitgaven (externe ontwikkelingen) verwerkt. Dit zijn de zogenoemde autonome ontwikkelingen.

De beleidsarme opzet van de kadernota is doorgezet naar de begroting, omdat het coalitieakkoord pas op 22 juli 2022 verscheen. Er was daardoor niet voldoende tijd om het de besluiten uit het coalitieakkoord in de begroting te verwerken.

Om wel een aantal ambities uit het coalitieakkoord tijdig, voor het begin van het nieuwe jaar, financieel te kunnen verwerken wordt, aanvullend op de begroting, de 'Begrotingswijziging 2023 – Coalitieakkoord' in een apart raadsvoorstel aan de gemeenteraad voorgelegd. Deze zal voor besluitvorming aan de gemeenteraad worden aangeboden. Hierin worden onder andere zaken uit het coalitieakkoord verwerkt, die noodzakelijk zijn en/of waarvoor al een inhoudelijk plan van aanpak (inclusief financiële onderbouwing) beschikbaar is. Ook wordt hierin voor een deel geanticipeerd op de recente ontwikkelingen als de hogere inflatie.

Geadviseerd besluit

1. De Programmabegroting 2023 vast te stellen en kennis te nemen van de meerjarenraming 2024-2026,
2. Het meerjareninvesteringsplan 2023-2026, zoals opgenomen in bijlage 1 van de begroting, vast te stellen.
3. Een krediet van € 5.978.000, dat deel uitmaakt van het meerjareninvesteringsplan 2023-2026, voor de noodzakelijke (vervangings)investeringen in 2023 beschikbaar te stellen.

Raadsvoorstel:

Aanleiding en context

Voor u ligt de Programmabegroting 2023-2026 van de gemeente Den Helder. Vanwege de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022 en het daarop volgende proces van het vormen van een nieuwe coalitie, was de Kadernota 2023 beleidsarm. Dit betekent dat geen nieuwe ruimtevragers zijn meegenomen. Wel zijn onontkoombare uitgaven en noodzakelijke uitgaven verwerkt. Dit zijn de zogenoemde autonome ontwikkelingen.

Doelen en resultaten

De beleidsarme opzet van de kadernota is doorgezet naar de begroting, omdat het coalitieakkoord pas op 22 juli 2022 verscheen. Om wel een aantal ambities uit het coalitieakkoord tijdig, voor het begin van het nieuwe jaar, financieel te kunnen verwerken wordt, aanvullend op de begroting, de 'Begrotingswijziging 2023 – Coalitieakkoord' in een apart raadsvoorstel aan de gemeenteraad voorgelegd. Deze zal gelijktijdig met de begroting aan de gemeenteraad worden aangeboden. Hierin worden zaken uit het coalitieakkoord verwerkt, die noodzakelijk zijn en/of waarvoor al een inhoudelijk plan van aanpak (inclusief financiële onderbouwing) beschikbaar is.

Kaders en omstandigheden

Voor de begroting gelden de volgende kaders:

1. Verordening ex. Artikel 212 Gemeentewet (de Financiële verordening 2017);
2. Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (Bbv, de wettelijke regels voor de begroting);
3. Gemeentewet, hoofdstuk XIII (de inrichting en samenstelling van het gemeentebestuur).

Argumenten en alternatieven

De kadernota heeft de kaders voor de begroting 2023 gegeven. De beleidsarme opzet van de kadernota is doorgezet naar de begroting, omdat het coalitieakkoord pas op 22 juli 2022 verscheen. Om wel een aantal ambities uit het coalitieakkoord tijdig, voor het begin van het nieuwe jaar, financieel te kunnen verwerken wordt, aanvullend op de begroting, de 'Begrotingswijziging 2023 – Coalitieakkoord' in een apart raadsvoorstel aan de gemeenteraad voorgelegd. Hierin worden de zaken uit het coalitieakkoord verwerkt, die noodzakelijk zijn en/of waarvoor al een inhoudelijk plan van aanpak (inclusief financiële onderbouwing) beschikbaar is. Op die manier wordt het voor de raad inzichtelijk gemaakt welk nieuw beleid nog niet in de Programmabegroting 2023 is opgenomen en uit het Coalitieakkoord zijn overgenomen.

Bestuurlijke vernieuwing

De (meerjaren)begroting 2023-2026 is gebaseerd op de Kadernota 2023-2026 die door de raad besproken is.

Vaststelling en wijziging van de gemeentelijke begroting en rekening zijn uitgesloten van het houden van een referendum op grond van artikel 2, lid e van Referendumverordening gemeente Den Helder 2012.

Duurzaamheid

Evenals in de afgelopen jaren is in deze begroting structureel € 400.000 gereserveerd voor duurzaamheidsmaatregelen. Ook andere maatregelen in de begroting zijn gericht op een meer duurzame gemeente zoals de middelen voor een fietsvriendelijkere gemeente, investeringen in de duurzaamheid van gemeentelijke gebouwen en het duurzamer inrichten van de openbare ruimte bij het beheer daarvan.

Financiële consequenties

De totale ontwikkeling van de begroting ten opzichte van de kadernota, autonome ontwikkelingen inclusief uitkering gemeentefonds wordt weergegeven in onderstaand overzicht. Onder het overzicht staat een toelichting per post. Als basis voor de begroting dient de vastgestelde Kadernota 2023-2026. In de begroting is aanvullend de meicirculaire 2022 opgenomen en daarnaast een aantal aanvullende mutaties als:

Begrotingssaldi (bedragen x € 1.000)	progr.	2023	2024	2025	2026
Stand MJB 2022-2025; Kadernota 2023-2026		-2.515	-559	566	709

	<i>Nagekomen mutaties</i>					
1	Mutaties < € 10.000	Alg	-16	-11	-15	-15
2	Gemeentefonds, algemene uitkering meicirculaire	1	6.833	9.402	10.606	2.095
3	Huur stadhuispanden Willemsoord	1	-70	-70	-70	-70
4	Verkiezingen	1	-60	-60	-60	-60
5	Contributie VNG, bijdrage Fonds GGU	1	-42	-42	-42	-42
6	Reserve BUIG	2	425	0	0	0
7	Begroting GrGa	2	-408	-607	-730	-730
8	OGGZ bijdrage (aanvulling)	2	-58	-58	-58	-58
9	Onderhoudsbudget Westoever	3	-40	-40	-40	-40
10	Actualisatie grondexploitatie	3	99	89	101	79
11	Inhuurbudget omgevingsvergunningen	3	-148	-148	-148	-148
12	Samenwerkingsagenda Kop NH	3	-200	-200	-200	0
13	Ophogen budget lokaal sportbeleid	4	-16	-16	-16	-16
14	Actualisering afval	4	-244	-244	-244	-244
15	Actualisering riolering	4	-275	-295	-380	-505
16	Index tarieven	alg	317	317	317	317
17	Personeelskosten	alg	207	207	207	207
18	Financiering	alg	286	289	208	208
19	Actualisatie staat van investeringen (afschrijving)	alg	185	451	447	447
20	Actualisering voorziening beheerplannen sportterreinen	4	-14	-14	-14	-14
	Totaal nagekomen mutaties		6.761	8.950	9.869	1.411
	Stand begroting 2023-2026		4.246	8.391	10.435	2.120

Toelichting:

1. Mutaties < € 10.000: dit betreft de verzameling van mutaties kleiner dan € 10.000.
2. Gemeentefonds, algemene uitkering meicirculaire: deze circulaire bevat informatie over de invoering per 1 januari 2023 van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds en de actualisatie van het accres op basis van de Voorjaarsnota 2022. Hoewel de herverdeling nadelig uitpakt voor Den Helder, leiden de ambitieuze plannen van het Rijk tot forse (tijdelijke) accrestoename en daarmee een stijging van de algemene uitkering. In 2026 daalt het accres weer. Overigens heeft het Rijk aangekondigd in september 2022 met een reactie te komen op de scherpe daling van de uitkering over 2026.
3. Huur stadhuispanden Willemsoord: op Willemsoord gaat de gemeente 2 panden in gebruik nemen welke eigendom zijn van Willemsoord B.V. Overeengekomen is dat de gemeente hier een jaarlijkse huurvergoeding van € 70.000 tegen over stelt.
4. Verkiezingen: tot en met 2027 worden er in ieder geval elk jaar verkiezingen gehouden. Het Rijk wil de vroegstembureaus continueren. Daarnaast wordt het straks verplicht om centraal te gaan tellen en ook aan softwarematige aspecten worden eisen gesteld die voor rekening van de gemeente komen. Gelet op de uitgaven voor gemeenteraadsverkiezingen 2022 wordt een ophoging met € 60.000 noodzakelijk geacht.
5. Contributie VNG, bijdrage Fonds GGU: zowel de VNG contributie als de bijdrage aan de VNG om de Gezamenlijke Gemeentelijke Activiteiten (GGU) te bekostigen is na instemming van de Algemene Ledenvergadering verhoogd.
6. Reserve BUIG: in de kadernota 2023 hebben we een incidenteel nadelig effect meegenomen met betrekking tot de uitkeringen van € 426.000 in 2023 ten laste van het gemeentelijk

resultaat. Dit nadeel werd veroorzaakt door een nadelige bijstelling in de te verwachte ontvangsten vanuit het Rijk conform de voorlopige uitkering 2022. Nu blijkt dat er nog voldoende ruimte zit in de reserve BUIG, waardoor dit nadelige effect kan worden terug gedraaid.

7. Begroting GrGa: de door de GrGa ingediende begroting 2023, waarmee de deelnemende gemeenten hebben ingestemd, dient door de gemeente te worden gevolgd. Dit betekent dat de begroting van de gemeente moet worden opgehoogd met de opgenomen bedragen. De grootste bijstelling betreft de extra bijdrage aan de WSW. Dit komt door hogere personele lasten als gevolg van CAO aanpassingen.
8. OGGZ bijdrage (aanvulling): vanaf 2019 heeft de GGD een tekort op de begroting voor de Openbare Geestelijke Gezondheidsdienst. De afgelopen jaren is het tekort gedekt uit reserve Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang respectievelijk uit de overgebleven middelen ten behoeve van de uitvoering van de Wet verplichte ggz. De gemeenten zijn in overleg met de GGD om zowel inhoudelijk als financieel tot een duurzame oplossing voor 2023 e.v. te komen. Het is wel duidelijk dat er structureel extra bijdragen van de gemeenten nodig zijn om deze taak goed uit te kunnen voeren.
9. Onderhoudsbudget Westoever: bij raadsbesluit van 14 februari 2022 is besloten € 40.000 per jaar als budget op te nemen voor beheerskosten van een aangekocht gebied in het ontwikkelgebied Westoever / Spoorhaven.
10. Actualisatie grondexploitatie: elk jaar worden de grondexploitaties geactualiseerd. Deze actualisatie heeft een voordelig effect in 2023 van € 98.000 bij de reguliere baten en lasten van de lopende exploitaties (Willem-Alexanderhof en Molenwerf). In de begroting zijn daarnaast elementen als rentelasten en salarissen verwerkt, die ook betrekking hebben op de grondexploitaties. Deze zijn verwerkt in de mutaties die daar betrekking op hebben (zoals Financiering en Personeelskosten). Per saldo is voor deze elementen rekening gehouden met een extra last op het taakveld grondexploitaties van € 40.000. Dit betreft de beheerskosten Westoever/Spoorhaven. Het begrote voordelige saldo op dit taakveld is daardoor gedaald naar € 460.000.
11. Inhuurbudget omgevingsvergunningen: al enige jaren wordt de vaste personeelsformatie die zich bezig houdt met afhandeling van aanvragen omgevingsvergunningen aangevuld met inhuurkrachten. Daarom wordt voorgesteld hier een standaard budget voor op te nemen. Deze uitgaven worden uit de geraamde leges inkomsten gedekt.
12. Samenwerkingsagenda Kop NH: bij raadsbesluit van 13 juni 2022 (nr.2022-009176) is onder meer besloten om: " voor de periode 2023 t/m 2025 in de (meerjaren)begrotingen 2023, 2024 en 2025 jaarlijks een bedrag van € 3,50 per inwoner te reserveren." Hiertoe is afgerond een budget van € 200.000 opgenomen.
13. Ophogen budget lokaal sportbeleid: van Rijksweg worden middelen ontvangen om in te zetten voor combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches. Inzet hiervan wordt gerealiseerd middels externe partijen die wij hiertoe subsidie verstrekken. Na verloop van tijd is er een verschil ontstaan tussen budget en uitgaven dat inmiddels is opgelopen naar € 16.000 nadelig. Deze aanpassing is om budget en uitgaven weer in evenwicht te brengen.
14. Actualisering afval: Aan de hand van de actuele gegevens van de HVC en de investeringen en onderhoudskosten riool, incl. de kwijtscheldingen en de toe te rekenen overhead worden de budgetten van riool en afval aangepast. Met de stijging van de belastingopbrengsten is al rekening gehouden.
15. Actualisering riolering: zie antwoord bij punt 14.
16. Index tarieven: Bij de Kadernota is een bedrag berekend van € 800.000 aan extra opbrengst voor de heffingen en legesopbrengsten door de verhoging met de eerder door het CPB voorgestelde inflatiepercentage. Daarbij was nog geen rekening gehouden met de afvalstoffenheffing. Deze is nu wel verwerkt, waardoor een extra opbrengst wordt gerealiseerd ten opzichte van de Kadernota.
17. Personeelskosten: Dit bedrag betreft het resultaat van de doorbelasting van de extra salarissom aan de verschillende programma's. Er is rekening gehouden met de indexering van de salarissen en materiële kosten conform de uitgangspunten van de Kadernota. Ook is rekening gehouden met de periodieken van de bestaande formatie. Het positieve effect ontstaat omdat een deel van de kosten wordt 'terugverdiend' van projecten.

18. Financiering: In 2021 heeft een herstructurering plaatsgevonden van onze leningenportefeuille; hierbij zijn nieuwe (voordeligere) geldleningen aangetrokken en een aantal oude geldleningen is afgelost. Hiermee is de rentelast flink gedaald. Hierin is de actualisatie van de renteberekening en toerekening meegenomen. Een deel van het voordeel wordt toegerekend aan tarieven van bijvoorbeeld riool- en afvalstoffenheffing en de grondexploitatie. Daarnaast hebben leningen die zijn 'doorgeschoven' aan de Woningstichting Den Helder een lager actueel rentepercentage, waardoor een extra voordeel wordt gerealiseerd. Dit levert niet alleen lagere rentelasten en -baten op, maar ook een lagere renteomslag. Een nadere uitleg vindt u onder de toelichting op de algemene dekkingsmiddelen in dit hoofdstuk.
19. Actualisatie staat van investeringen (afschrijving): Aan de hand van de jaarrekening, de kadernota en nieuwe ontwikkelingen wordt de staat van investeringen jaarlijks aangepast. Daarbij worden de daarmee verband houdende mutaties in de (kapitaal)egalisereserves ook geactualiseerd. Gelet op de ervaring van de laatste jaren wordt voorgesteld een zogeheten (voordelige) stelpost onderuitputting op de kapitaallasten te nemen, waarbij geanticipeerd wordt op een trager verloop van het gereedkomen van de daadwerkelijke investeringen, ten opzichte van de planning.
20. Actualisering voorziening beheerplannen sportterreinen: jaarlijks worden de dotaties in de sportterreinen geactualiseerd op planning van uitvoering en prijsniveau. Dit leidt tot aanpassing van de jaarlijkse storting in de voorziening. Dit betreft de doorrekening van de bijstelling '2022'.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen ontwikkelt zich als gevolg van deze begroting als volgt:

Weerstandsvermogen	2023	2024	2025	2026
Weerstandscapaciteit (a) in €	22.278.415	26.607.392	34.960.033	45.462.124
Risico's (b) in €	13.906.565	13.906.565	13.906.565	13.906.565
Weerstandsvermogen	1,6	1,9	2,5	3,3

Opvallend is dat het weerstandsvermogen sterk stijgt. Dit hangt samen met het feit dat in deze begroting alleen de autonome ontwikkelingen en de uitkomsten meicirculaire zijn opgenomen. Het nieuwe coalitieakkoord heeft een aantal ambities opgenomen die waar mogelijk worden vertaald in een aanvullende begrotingswijziging die tegelijk met de begroting kan worden vastgesteld. Deze leidt tot een aangepast weerstandsvermogen.

Uitvoering en planning

De vastgestelde begroting vormt de basis om het bestaande beleid en de autonome ontwikkelingen in 2023 daadwerkelijk uit te voeren.

Communicatie

De begroting 2023 is voor een ieder beschikbaar via de website van de gemeente Den Helder.

Den Helder, 6 september 2022

Burgemeester en Wethouders van Den Helder,

burgemeester
J.A. (Jan) de Boer MSc.

secretaris

R.M. (Robert) Reus

Raadsvergadering d.d.	
Besluit nummer	2022-041030
Onderwerp	Voorstel tot het vaststellen van de Programmabegroting 2023, investeringen 2023 en meerjarenraming 2024-2026

De raad van de gemeente Den Helder;

gelezen het raadsvoorstel van het college van burgemeester en wethouders van Den Helder van 6 september 2022,

besluit:

1. De Programmabegroting 2023 vast te stellen en kennis te nemen van de meerjarenraming 2024-2026,
2. Het meerjareninvesteringsplan 2023-2026, zoals opgenomen in bijlage 1 van de begroting, vast te stellen.
3. Een krediet van € 5.978.000, dat deel uitmaakt van het meerjareninvesteringsplan 2023-2026, voor de noodzakelijke (vervangings)investeringen in 2023 beschikbaar te stellen.

Aldus besloten in de raadsvergadering van